

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องรูปแบบการสร้างผู้ประกอบการดำเนินกิจการเพื่อสังคม สำหรับทุนเสริมระบบบริหารจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมใช้ระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล ได้แก่ รถซาเล้งและรถกระบะรับซื้อของเก่า ที่มีหน้าที่เก็บของเก่าตามกองขยะหรือรับซื้อของเก่าตามบ้านเรือนร้านค้ากลุ่มรับซื้อของเก่าที่ดำเนินกิจการรับซื้อของเก่า ที่มาจากการรวมกลุ่มเพื่อสังคม ผู้รับเหมาจัดการขยะในชุมชน โดยใช้การสุ่มตัวอย่าง แบบสโนว์บอลล์ (Snowball Sampling) จากการแนะนำผู้ให้ข้อมูลหลักคนต่อๆ ไป ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายของการศึกษา คือ ค้นหาคุณลักษณะของผู้ประกอบการรับซื้อของเก่าที่ประสบความสำเร็จ และวิธีการประกอบธุรกิจ ได้แก่ แหล่งที่มาของเก่าได้มาจากที่ใด การนำของเก่าเหล่านั้นไปขายต่อให้กับใคร และใครคือผู้กำหนดราคาขายในตลาด การปรับตัวในการประกอบธุรกิจเพื่อให้บริหารจัดการธุรกิจให้สามารถอยู่รอดต่อไป โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วนตามวัตถุประสงค์การวิจัย มีดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาบริบทของชุมชน และสถานการณ์การประกอบธุรกิจการรับซื้อของเก่าในชุมชน

บริบทของชุมชน และสถานการณ์การประกอบธุรกิจการรับซื้อของเก่า ณ ตำบลสกาด อำเภอบัว จังหวัดน่าน

จากการศึกษาบริบทของชุมชน และสถานการณ์การประกอบธุรกิจการรับซื้อของเก่า ณ ตำบลสกาด อำเภอบัว จังหวัดน่าน ผลการศึกษา พบว่า

ผลการดำเนินงานเป็นลักษณะของความร่วมมือระหว่าง องค์การบริหารส่วนตำบลสกาด อสม. ผู้ประกอบการค้าของเก่า สสส. และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ร่วมกันหาแนวทางบริหารจัดการขยะในชุมชน ประกอบด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้

ข้อมูลการจัดการขยะมูลฝอย อบต.สกาด

จำนวนประชากรที่อาศัยในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด 2,938 คน จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,285 ครัวเรือน จำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 4 หมู่บ้าน ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ตำบลสกาด เป็นชาวเขาเผ่าลื้อะ ร้อยละ ๘๐ นับถือผี และร้อยละ ๒๐ นับถือศาสนาพุทธ ประชากรส่วนใหญ่ยังอ่านหนังสือไม่ออก เขียนหนังสือไม่ได้เป็นจำนวนมาก

พื้นที่ตำบลสกาด ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและมีต้นไม้ยืนต้น และเป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญหลายสาย บริเวณพื้นที่ตำบลสกาด ประชาชนนิยมปลูกชาเมี่ยง ที่ชุมชนหมู่ ๑ - ๔ ตำบลสกาด ปลูกไว้เป็นจำนวนมาก และเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล

ข้อมูลขยะมูลฝอย ปี 2559

- 1) ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจากการคาดประมาณ 5.42 ตันต่อวัน (องค์การบริหารส่วนตำบล 0.91 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน)
- 2) ปริมาณขยะมูลฝอยที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเก็บขนได้ 0 .00 ตัน/ปี
- 3) ปริมาณขยะมูลฝอยตกค้างสะสมในพื้นที่ 710.94 ตัน
- 4) ปริมาณขยะมูลฝอยติดเชื้อที่เกิดขึ้นในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น 753 กิโลกรัม/ปี

สถานที่กำจัดขยะมูลฝอย มี 1 แห่ง

รูปภาพที่ 4.1 บ่อขยะ แบบฝังกลบ ของตำบลสกาต

การบริหารจัดการขยะ

บริบทของชุมชน ต.สกาต ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ตำบลสกาต เป็นชาวเขาเผ่า ลีว๊ะ มีประชากรอาศัยอยู่น้อย และด้วยการประกอบอาชีพปลูกชาเมี่ยง วิถีชีวิตที่ต้องออกไปเก็บตอน เข้ามีด และนำกลับมาทิ้งในตอนป่า ทำให้ปริมาณขยะมีไม่มาก ส่วนมากจะเป็นขยะอินทรีย์ที่เกิดจากการทำเมี่ยง การประกอบอาหารภายในครัวเรือนซึ่งสามารถจัดการได้โดยการฝังกลบ ขยะประเภทรีไซเคิลจึงมีจำนวนน้อย การให้บริการของ อบต. สกาต มีการจัดถังขยะให้กับชุมชน เป็นจุดเพื่อรับขยะจากครัวเรือน เนื่องจากจำนวนประชากรมีน้อยจึงทำให้ปริมาณการเก็บขยะเป็นแบบ การจัดการขยะของ อบต.สกาต เป็นรูปแบบการจัดการแบบการประมูลให้มีผู้รับเหมา คือ นายสนธิ พรหมรักษ์ จัดเก็บ ทั้ง 4 หมู่บ้าน โดยมีการเก็บขยะตามจุดต่าง ๆ อาทิตย์ละ 3 วัน หรือ วันเว้นวัน แล้วแต่ปริมาณขยะมีมากหรือน้อย ผู้รับเหมาเป็นคนในชุมชนจะคอยสังเกตปริมาณขยะในแต่ละจุดว่ามีมากจนเต็มถังหรือยัง หากปริมาณขยะมีมาก ก็จะนำรถมาเก็บ เพื่อนำไปเผาทำลาย ณ จุดจัดการขยะ โดยก่อนการเผาจะคัดแยกขยะรีไซเคิลที่สามารถนำไปขายได้ แยกออกเป็นส่วน ๆ แล้วนำมาเก็บไว้บริเวณบ้านพักเมื่อมีปริมาณที่มากพอจึงนำลงไปขายร้านค้าขนาดใหญ่ ในอำเภอปัว ทาง อบต.เคยมีการฝึกอบรมการคัดแยกขยะให้กับประชาชนแล้ว แต่เนื่องจากลักษณะการใช้ชีวิตของประชาชนเป็นลักษณะการอยู่แบบพอเพียง ตื่นเช้าเข้าสวนเก็บเมี่ยง ตอนเย็นกลับบ้านมาทำกับข้าว ดังนั้นจึงมีปริมาณขยะในแต่ละวันน้อย จะมีปริมาณขยะเกิดขึ้นมากตอน วันหยุดยาว เทศกาลที่ ลูกหลานกลับมาเยี่ยมบ้านเรือน จะมีการจัดงานเลี้ยงสังสรรค์ ช่วงนี้จะมีปริมาณขยะมากกว่าปกติ

รูปภาพที่ 4.2 แสดงการสัมภาษณ์ผู้รับเหมาจัดการขยะ นายสนธิ พรหมรักษ์ สำหรับรถแรมมารับซื้อขยะนั้นไม่มีขึ้นมาเลย เนื่องจากพื้นที่เป็นเขาสูง ปริมาณขยะรีไซเคิลมีน้อย จึงไม่คุ้มค่ากับการขึ้นมารับซื้อขยะ การส่งเสริมให้เกิดผู้ประกอบการจึงยังคงมีความสำคัญ เนื่องจาก สามารถสร้างเป็นรายได้ให้กับประชาชน อีกทั้งเป็นการปลูกฝังให้ประชาชนในตำบลสกาดมีความรักในชุมชน และร่วมกันรักษาความสะอาดภายในชุมชน

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะ ประกอบด้วย

- ประชาชนในชุมชน
- กลุ่มคนกลางที่ทำหน้าที่ในการรับซื้อ และเก็บรวบรวมขยะ เพื่อนำไปขายให้กับร้านค้าของเก่า ในพื้นที่
- ร้านรับซื้อของเก่า
- ผู้รับเหมาจัดการขยะ นายสนธิ พรหมรักษ์
- อบต.สกาด

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษารูปแบบการสร้างผู้ประกอบการ ดำเนินกิจการเพื่อสังคมสำหรับหนุนเสริมระบบบริหารจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วม

การวิจัยนี้เกิดขึ้นเพื่อต้องการแก้ปัญหาที่ได้จากการสะท้อนผลการปฏิบัติงานของการจัดการขยะชุมชนไม่เกิดความยั่งยืน แม้จะมีกระบวนการจัดการขยะที่สมบูรณ์แต่หากขาดผู้รับซื้อ การจัดการขยะก็ไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ โดยปัญหาส่วนมากจะเกิดกับชุมชนที่มีขนาดเล็ก มีระยะทางไกลจากตัวเมือง ทำให้ผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิลไม่เข้าไปรับซื้ออันเนื่องจากปริมาณขยะรีไซเคิลมีน้อยไม่คุ้มกับการเดินทาง เมื่อไม่มีผู้รับซื้อ ประชาชนก็ขาดกำลังใจ มีความรู้สึกท้อถอย ไม่มีกำลังใจในการคัดแยกขยะ การแก้ปัญหาจึงขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละชุมชน องค์กรความรู้ที่ใช้แก้ปัญหาจึงต้องมาจากทั้งชุมชน และนักวิจัย โดยนักวิจัยต้องหารูปแบบการสร้างผู้ประกอบการขึ้นในชุมชน โดยคุณลักษณะของผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิลต้องมีความขยัน อดทน ประหยัด มีจิตอาสา ช่วยเหลือสังคม และต้องรู้หลักการค่าที่เป็นธรรม คือ การรับซื้อต้องไม่เอาเปรียบกัน สามารถอยู่รอดทั้ง 2 ฝ่าย กล่าวคือ ผู้รับซื้อขยะรีไซเคิล ก็ สามารถนำไปขายได้กำไรในการทำธุรกิจ และผู้คัดแยกขยะที่นำมาขายก็ได้รับราคาที่เป็นธรรม มีกำลังใจในการคัดแยกขยะภายในบ้าน และชุมชน มี

องค์ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะ สามารถถ่ายทอดวิธีการคัดแยกให้กับประชาชน มีทัศนคติที่ต่อการคัดแยกขยะ ไม่รังเกียจขยะรีไซเคิล มีองค์ความรู้เรื่องการทำธุรกิจ เป็นผู้ประกอบการ และสร้างเครือข่ายเนื่องจากราคาของขยะรีไซเคิลแต่ละประเภทจะมีการปรับราคา ขึ้นลง มีสถานที่ที่จะจัดเก็บขยะรีไซเคิลให้ได้ปริมาณที่มากในระดับหนึ่ง จึงจะสามารถนำออกมาขายได้ เพื่อให้ประหยัดค่าขนส่ง ผู้ประกอบการรับเหมาเก็บขยะในชุมชน

รูปภาพที่ 4.3 แสดงการประชุมเพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาพร้อมกับผู้นำชุมชน

ปัญหาของการรับซื้อขยะรีไซเคิลและการแนวทางการแก้ไขปัญหา

จากการประชุมตัวแทนผู้นำชุมชนประกอบด้วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล รongปลัด อบต. และผู้วิจัย เพื่อรับทราบบริบทของชุมชนพบว่าผู้นำชุมชน มีการรับรู้เกี่ยวกับปัญหาการจัดการขยะในชุมชน พบว่ามีปัญหาการทิ้งขยะตามริมทาง แต่ปริมาณยังไม่มากสามารถจัดเก็บได้ ปัญหาที่พบว่าเป็นปัญหาเร่งด่วน คือ พื้นที่ที่ใช้ในการเผาขยะปัจจุบันเริ่มเต็ม นโยบายของจังหวัดน่าน ที่จะมีการสำรวจบ่อขยะที่ไม่ถูกสุขลักษณะ และจะปิดบ่อขยะ จึงเป็นปัญหาที่จำเป็นเร่งด่วนของการบริหารจัดการขยะในอนาคต บริบทของชุมชนเป็นพื้นที่ห่างไกล อยู่บนเขาจึงมีการเผาขยะทำในที่โล่งแจ้ง ไม่สามารถเผาได้ตลอดเวลา เนื่องจากเผาพื้นที่บนเขา ลมจะพัดเข้าหมู่บ้านทำให้เกิดกลิ่นเหม็น จะสามารถเผาได้บางเวลาเท่านั้น สำหรับการฝังกลบ อบต.จัดสรรงบประมาณให้ปีละ 1 ครั้ง ซึ่งจากพื้นที่เดิมปัจจุบันก็มีปัญหาเริ่มเต็ม ดังนั้น ผู้นำชุมชน ก็เล็งเห็นว่า ปัญหาการจัดการขยะนั้น มีความจำเป็นเร่งด่วน หากมีการจัดการขยะจากบ้านเรือนได้ก็จะ สามารถแก้ไขปัญหาที่ทิ้งขยะเต็ม จากการประชุม ทาง อบต. มีความยินดีที่จะลื้อฟื้นโครงการจัดการขยะชุมชน โดยการสอนวิธีการคัดแยกขยะให้กับประชาชนทั้ง 4 หมู่บ้านขึ้นอีก ซึ่งที่ประชุมก็เห็นชอบการจัดทำโครงการ

รูปภาพที่ 4.4 ป่อขยะ แบบฝังกลบ ของตำบลสกาด

ผู้วิจัยได้นำเสนอเกี่ยวกับวิธีการจัดการขยะทั้ง 4 ประเภท คือ ขยะอินทรีย์ สามารถจัดการได้ โดยการฝังกลบ ให้เป็นปุ๋ย เนื่องจากมาปริมาณไม่มาก ขยะอินทรีย์จะเกิดจากครัวเรือนเท่านั้น ขยะอันตราย จากการสำรวจ มีจำนวนน้อยมาก เนื่องจากพื้นที่การปลูกเมียงจะไม่สามารถพ่นยาฆ่าแมลงได้ จากการสัมภาษณ์ เมียงเป็นพืชที่เมื่อโดนยาฆ่าแมลงใบจะเหี่ยวเป็นรอยไหม้ มีเพียงหลอดไฟ ถ่านไฟฉาย ที่ทาง อบต. ก็มีจัดรับเก็บขยะเหล่านี้ ขยะทั่วไป มีปริมาณไม่มากเนื่องจากลักษณะการใช้ชีวิตของประชาชนเป็นอยู่แบบพอเพียง อสม. มีความต้องการให้มีการอบรมการประดิษฐ์ของใช้จากขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล สามารถแยกเพื่อนำมาขายเป็นรายได้เสริมให้กับครอบครัวได้อีกทาง โดยสามารถนำไปขายให้กับนายสนธิ พรหมรักษณ์

จากปัญหาที่กล่าวมา ทาง อบต.จึงมีความต้องการให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการจัดการขยะจากครัวเรือน แต่ติดปัญหาที่ผู้รับซื้อขยะ รถเร่ ไม่มี ดังนั้น ในที่ประชุมได้เสนอความคิดเห็นผู้ที่จะสามารถพัฒนาให้เป็นผู้รับซื้อขยะรีไซเคิลในชุมชนมีจำนวน 1 ราย คือ นางปวง สุมทุม ผู้วิจัยจึงได้ให้ทาง อบต. ติดต่อขอพบเพื่อสัมภาษณ์

รูปภาพที่ 4.5 แสดงการสัมภาษณ์ นางปวง สุมทุม

ในการเข้าพบผู้ที่มีคุณลักษณะที่สามารถพัฒนาให้เป็นผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล คือนางปวง สุ่มทุม จากการสัมภาษณ์ เป็นผู้ที่มีความสนใจในการประกอบอาชีพผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิลของชุมชนสกาด และได้เริ่มมีการรับซื้อขยะรีไซเคิลมาบางส่วน เนื่องจาก นางปวง สุ่มทุม เดิมมีอาชีพรับจ้างเก็บเหมียง และรับจ้างทำสวน แต่เนื่องจากปัจจุบันเริ่มมีอายุมากขึ้น และมีปัญหาสุขภาพ ไม่สามารถรับจ้างได้แบบเดิม จึงหันมารับซื้อขยะรีไซเคิลตามร้านค้า และบ้านเรือนต่าง ๆ เนื่องจากปริมาณที่มีน้อยการซื้อขาย เป็นเงินก็ทำให้ได้ราคาน้อย ตนเองจึงใช้วิธีนำมาแลกไข่ และพืชผลทางการเกษตรบางส่วน เป็นลักษณะถ้อยทีถ้อยอาศัย ส่วนมากชาวบ้านจะเก็บคัดแยก และให้ฟรีไม่คิดเงิน นางปวง สุ่มทุม จะรวบรวมขยะรีไซเคิลไว้บริเวณบ้าน เมื่อได้จำนวนมาก ก็จะนำลงไปขาย ที่ร้านรับซื้อขยะรีไซเคิลที่ อ.ปัว และถือเป็นการลงไปเยี่ยมลูก หลาน ที่อยู่ใน อ.ปัว ด้วย ผู้วิจัยได้แนะนำวิธีการเพิ่มมูลค่าของการคัดแยกขยะรีไซเคิล เช่น พัดลม หากขายเป็นชิ้น จะได้ราคาเหมารวม แต่หากมีการคัดแยก มอเตอร์ ใบพัด เหล็ก ลวดทองแดง แยกขายจะได้ราคาที่ดีกว่า แนะนำเรื่องการทำบัญชีครัวเรือน เพื่อจะได้ทราบกำไร ขาดทุน ต้นทุน ของการทำธุรกิจ เพื่อจะสามารถวางแผนการทำธุรกิจได้

รูปภาพที่ 4.5 แสดงการพบปะผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล

ผู้วิจัยจึงได้ อธิบายความสำคัญของผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล ว่ามีความสำคัญอย่างมากต่อ กระบวนการจัดการขยะ ซึ่งต้องมีคุณลักษณะของผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิลต้องมีความขยัน อดทน ประหยัด มีจิตอาสา ช่วยเหลือสังคม และต้องรู้หลักการค่าที่เป็นธรรม คือ การรับซื้อต้องไม่เอาเปรียบกัน สามารถอยู่รอดทั้ง 2 ฝ่าย กล่าวคือ ผู้รับซื้อขยะรีไซเคิล ก็ สามารถนำไปขายได้กำไรในการทำธุรกิจ และผู้คัดแยกขยะที่นำมาขายก็ได้รับราคาที่เป็นธรรม มีกำลังใจในการคัดแยกขยะภายในบ้าน และชุมชน มุ่งองค์ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะ สามารถถ่ายทอดวิธีการคัดแยกให้กับประชาชน มีทัศนคติที่ต่อการคัดแยกขยะ ไม่รังเกียจขยะรีไซเคิล มุ่งองค์ความรู้เรื่องการทำธุรกิจ เป็นผู้ประกอบการ และสร้างเครือข่ายเนื่องจากราคาของขยะรีไซเคิลแต่ละประเภทจะมีการปรับราคา ขึ้นลง มีสถานที่ที่จะจัดเก็บขยะรีไซเคิลให้ได้ปริมาณที่มากในระดับหนึ่ง จึงจะสามารถนำออกมาขายได้ เพื่อให้ประหยัดค่าขนส่ง

แหล่งที่มาของขยะรีไซเคิล

การรับซื้อขยะรีไซเคิลจากบ้านเรือน ร้านค้า โรงเรียน แหล่งชุมชน ที่จะมีการนัดให้ชาวบ้าน นำขยะรีไซเคิลมาขาย หรือไปรับซื้อตามบ้านเรือน สำหรับผู้รับเหมาจัดการขยะ จะเป็นวิธีการแยก ขยะรีไซเคิลจากที่ชุมชนทิ้งลงในถังขยะก่อนการฝังกลบ

ราคาซื้อขายในตลาด

ราคาซื้อขายในตลาดถูกกำหนดมาจากสมาคมผู้รับซื้อของเก่า หรือโรงงานแปรรูปขนาดใหญ่ ที่กำหนดราคารับซื้อมา โดยการแจ้งปรับราคาเป็นแบบรายวัน ผ่านทางร้านรับซื้อของเก่า หรือการส่ง ข้อความแก่เจ้าของร้านขนาดใหญ่ เนื่องจากต้นทุนในการรับซื้อของเก่า มีการผันผวน เมื่อราคาขึ้น หรือลงทางโรงงานจะแจ้งให้ลูกค้าทราบก่อนล่วงหน้า 1 วัน จากนั้นร้านรับซื้อจะคำนวณจากราคาขาย ของวัสดุหลังการคัดแยก โดยหักต้นทุนการบริหารจัดการ และกำไร ที่คาดหวัง แล้วนำไปปรับเป็น ราคาที่รับซื้อจากลูกค้ารายย่อย โดยแจ้งผ่านทางป้ายราคารับซื้อหน้าร้าน และการโทรศัพท์ติดต่อกับ ลูกค้าประจำ ราคาซื้อขยะจะแปรผันกับชนิดและประเภทของขยะ หากลูกค้าคัดแยกประเภทขยะ มาแล้ว ราคาซื้อจะสูงกว่ากรณีที่ลูกค้านำขยะคละประเภทมาขาย

รูปภาพที่ 4.14 ผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล อ.บัว

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อมูลสอดคล้องกับประเด็นดังนี้ ในกรณีของการรับซื้อขยะ รีไซเคิลจากชุมชนส่วนมาขายตามบ้านจะเป็นประเภทกระดาษ หรือ พลาสติก ซึ่งมีราคาไม่ เปลี่ยนแปลงมากนัก และปริมาณที่ชาวบ้านนำมาขายให้กับกลุ่มจะมีปริมาณที่ไม่มากดังนั้นกลุ่มผู้รับ ซื้อจำเป็นต้องรับซื้อไว้และนำมารวมกันให้ได้ปริมาณที่มากเพียงพอ กับการขนส่งออกไปขาย โดย สถานที่เก็บจะเก็บไว้บริเวณบ้านตามที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น คุณซอน พรหมไชย ได้กล่าวถึงกรณีนำไป ขายรีไซเคิลไปขายว่า ตนเองต้องไปรับลูกที่เรียนพิเศษในเมืองตอนเย็นทุกวัน ดังนั้น หากวันไหนที่มี ปริมาณขยะรีไซเคิลจำนวนมากพอ จะนำใส่หลังรถไปขายร้านรับซื้อของเก่าในเมือง ซึ่งจะได้ราคา ดีกว่า รถเร่ ที่มารับซื้อ รายได้จากการขายก็เพียงพอกับค่าน้ำมันรถที่ใช้ในแต่ละเดือน และมีเหลือเก็บ ไว้ใช้จ่ายในครัวเรือน

ผลการดำเนินการ การศึกษารูปแบบการจัดการขยะในพื้นที่ ตำบลสกาต อ.ปัว จ.น่าน

ขั้นตอนที่ 1 ประสานงานกับ อบต.สกาต เพื่อทราบบริบทการบริหารจัดการขยะของพื้นที่

อบต.สกาต อ.ปัว จ.น่าน จากการนัดหมายเบื้องต้นกับ คุณอณัญญา สาระไชย นักพัฒนาชุมชน ได้ให้ข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะของชุมชน ว่ามีการเริ่มโครงการจัดการขยะให้กับทุกหมู่บ้านแล้ว

รูปภาพที่ 4.15 การประสานงานเพื่อทราบบริบทของ ต.สกาต กับคุณอณัญญา สาระไชย

ซึ่งจะพบปัญหาเรื่องความร่วมมือของชุมชน ประชากรมีน้อย ลักษณะการใช้ชีวิตที่เป็นแบบชาวเขา มีความเป็นอยู่แบบพอเพียง การบริโภคสินค้าต่าง ๆ มีน้อยจึงมีปริมาณขยะในแต่ละวันน้อย ปัญหาขาดผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล เนื่องจากเป็นพื้นที่เขาสูง ประชากรอาศัยอยู่ไม่มาก ปริมาณขยะมีไม่เพียงพอ กับการลงทุนขึ้นมาซื้อจึงเป็นสาเหตุให้โครงการจัดการขยะไม่ประสบความสำเร็จ ส่งผลให้ประชาชนขาดกำลังใจ เนื่องจากเก็บสะสมขยะรีไซเคิลไว้แต่ขายไม่ได้ราคา ทำให้บ้านเรือนของตนดูรุงรัง และมีปัญหาเรื่องการจัดการความสะอาด

รูปภาพที่ 4.16 การประสานงานเพื่อทราบบริบทของ ต.สกาต ปลัดอบต.

ขั้นตอนที่ 2 ขอเข้าพบผู้รับเหมาจัดการขยะ ที่ทำหน้าที่จัดการขยะในตำบลสกาต

จากการนัดหมายของ คุณอนัญญา สารไชย ให้เข้าพบ นายสนธิ พรหมรักษ์ จัดเก็บ ทั้ง 4 หมู่บ้าน โดยมีการเก็บขยะตามจุดต่าง ๆ อาทิตย์ละ 3 วัน หรือ วันเว้นวัน แล้วแต่ ปริมาณขยะมีมากหรือน้อย ผู้รับเหมาเป็นคนในชุมชนจะคอยสังเกตปริมาณขยะในแต่ละจุดว่ามีมากจนเต็มถังหรือยัง หากปริมาณขยะมีมาก ก็จะนำรถมาเก็บ เพื่อนำไปเผาทำลาย ณ จุดจัดการขยะ โดยก่อนการเผาจะคัดแยกขยะรีไซเคิลที่สามารถนำไปขายได้ แยกออกเป็น ส่วน ๆ แล้วนำมาเก็บไว้บริเวณบ้านพักเมื่อมีปริมาณที่มากพอจึงนำลงไปขายร้านค้าขนาดใหญ่ ในอำเภอปัว

รูปภาพที่ 4.17 ถังขยะที่ทาง อบต.สกาตเตรียมไว้ให้ประชาชน

ผู้วิจัยได้แนะนำเกี่ยวกับ การเป็นผู้ประกอบการขายขยะรีไซเคิล การคัดแยกขยะรีไซเคิลเพื่อนำไปจำหน่ายและการเป็นผู้ประกอบการร้านขายขยะรีไซเคิล จำเป็นต้องมีพื้นที่ที่กว้างเพื่อเก็บสินค้า การเก็บกักตุนสินค้า ถึงแม้ว่าการนำสินค้าไปขายครั้งละมาก ๆ จะทำให้ได้เงินดีกว่า หรือการเก็บตุนสินค้าที่มีราคาแพง เช่น ทองแดง เหล็ก สังกะสี สินค้าเหล่านี้ หากมีการกักตุนไว้มาก ๆ แล้วนำไปขายในช่วงที่มีราคาดี ก็จะสามารถทำให้ได้ผลกำไรที่ดี แต่ในทางกลับกันการกักตุนสินค้าจะทำให้เงินทุนหมุนเวียนขาดสภาพคล่อง จำเป็นต้องมีการวางแผนการกระจายสินค้าให้ดี เพื่อเป็นการนำเงินทุนที่ได้มาหมุนเวียนใช้ในการทำธุรกิจ เนื่องจากธุรกิจการรับซื้อของเก่านี้ เป็นธุรกิจที่ต้องใช้เงินสดหมุนเวียน ไม่มีเครดิต การรักษาความสะอาดของโรงเรือน ก็ต้องมีการรักษาความสะอาดเป็นอย่างดี

ขั้นตอนที่ 3 พบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ร่วมอุดมการณ์

ในการศึกษาสถานการณ์บริหารจัดการขยะของพื้นที่ ต.สกาต พบว่า ผู้ที่ทำหน้าที่ในการรวบรวมขยะรีไซเคิลในแต่ละหมู่บ้าน จะเป็นนายสนธิ พรหมรักษ์ ผู้รับเหมาจัดการขยะ และนางปวง สุขุมุม ผู้สนใจเป็นผู้ประกอบการขยะรีไซเคิล จากการพูดคุย พบว่าทั้งสองท่านมีความต้องการช่วยเหลือชุมชน ต้องการให้ชุมชนมีสุขภาวะที่ดี สะอาด เมื่อเข้าร่วมกระบวนการบริหารจัดการขยะรีไซเคิลแล้วก็พบว่า สามารถสร้างเป็นอาชีพได้ เนื่องจากขยะรีไซเคิล สามารถนำไปขายได้เงิน

รูปภาพที่ 4.18 พบปะแลกเปลี่ยนแนวคิด ผู้ประกอบการขยะรีไซเคิล

กระบวนการการคัดแยกที่ดี จะสามารถนำไปขายได้ราคาดีมากขึ้น หากแต่ยังพบว่า การเป็นผู้ประกอบการขายขยะรีไซเคิลจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการ เรื่องสถานที่จัดเก็บ วิธีการจัดเก็บหากมีเครื่องมือ ปีบอัดก็จะสามารถลดพื้นที่การจัดเก็บ และการขนส่งจะสามารถขนส่งได้จำนวนมาก ๆ ซึ่งเป็นการประหยัดน้ำมัน ในการขนไปขายให้กับร้านรับซื้อขยะรีไซเคิล

รูปภาพที่ 4.18 พบปะแลกเปลี่ยนแนวคิด ผู้ประกอบการขยะรีไซเคิล

ขั้นตอนที่ 4 การถอดบทเรียน

อันเนื่องมาจากปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้นี้ อนาคต.สภาค มีความจำเป็นที่จะต้องหาวิธีการบริหารจัดการขยะที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชน เนื่องจากจะเป็นแนวทางกำจัดขยะจากต้นทาง และสามารถป้องกันปัญหาบ่อขยะเต็มได้อีกด้วย ผู้วิจัยได้นำเสนอเกี่ยวกับวิธีการจัดการขยะทั้ง 4 ประเภท คือ ขยะอินทรีย์ ขยะอันตราย ขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล และได้อธิบายความสำคัญของผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล ว่ามีความสำคัญอย่างมากต่อ กระบวนการจัดการขยะ ซึ่งต้องมีคุณลักษณะของผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิลต้องมีความขยัน อดทน ประหยัด มีจิตอาสา ช่วยเหลือสังคม และต้องรู้หลักการค้าที่เป็นธรรม คือ การรับซื้อต้องไม่เอาเปรียบกัน สามารถอยู่รอดทั้ง 2 ฝ่าย กล่าวคือ ผู้รับซื้อขยะรีไซเคิล ก็ สามารถนำไปขายได้กำไรในการทำธุรกิจ และผู้คัดแยกขยะ

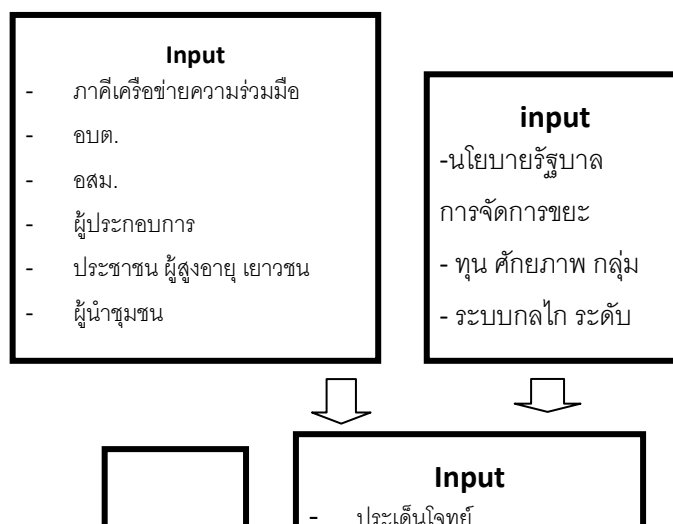
ที่นำมาขายก็ได้รับราคาที่เป็นธรรม มีกำลังใจในการคัดแยกขยะภายในบ้าน และชุมชน มีองค์ความรู้ เรื่องการคัดแยกขยะ สามารถถ่ายทอดวิธีการคัดแยกให้กับประชาชน มีทัศนคติที่ต่อการคัดแยกขยะ ไม่รังเกียจขยะรีไซเคิล มีองค์ความรู้เรื่องการทำธุรกิจ เป็นผู้ประกอบการ และสร้างเครือข่ายเนื่องจาก ราคาของขยะรีไซเคิลแต่ละประเภทจะมีการปรับราคา ขึ้นลง มีสถานที่ที่จะจัดเก็บขยะรีไซเคิลให้ได้ ปริมาณที่มากในระดับหนึ่ง จึงจะสามารถนำออกมาขายได้ เพื่อให้ประหยัดค่าขนส่ง

รูปภาพที่ 4.19 การประชุมเพื่อสรุปปัญหาและหาแนวทางการทำงาน

ขั้นตอนที่ 5 การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการขยะ

จากที่ได้ข้อมูลของการบริหารจัดการขยะของ อบต.สกาต เป็นรูปแบบการจ้างเหมาจัดการ ขยะ โดยนายสนธิ พรหมรักษ์ เนื่องจากบริบทของ ต.สกาตที่มีประชากรอยู่น้อย ประชากรส่วนมากทำ ไร่ชาเมี่ยง มีวิถีชีวิตคือ ตอนเช้าออกไปเก็บเมี่ยง ตอนบ่ายจะนำใบเมี่ยงมาตาก วิถีชีวิตเป็นอยู่แบบ พอเพียง การบริโภคต่าง ๆ ภายในครัวเรือนมีน้อยทำให้การสร้างขยะ มีปริมาณน้อย แต่เนื่องจาก นโยบายของจังหวัดน่านที่จะสำรวจ เพื่อปิดบ่อขยะที่ไม่ถูกสุขลักษณะ และปริมาณขยะในบ่อขยะเริ่ม เต็ม จึงทำให้ อบต.สกาต จำเป็นต้องหาทางออกเร่งด่วน ด้วยการให้ความรู้แก่ประชาชน ให้มีจิตสำนึก ในเรื่องสุขภาวะที่ดี และเห็นว่าการรักษาความสะอาดในชุมชนเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องปฏิบัติร่วมกัน จึง ได้มีการตกลงกันให้มีการคัดแยกขยะ โดยขยะรีไซเคิลสามารถนำมาขายให้กับ นายสนธิ พรหมรัก และ นางปวง สุ่มทุม ผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่ ที่มีอุดมการณ์ในการสร้างสุขภาวะที่ดี และมีจิตอาสา โดยสามารถสร้างเป็นรูปแบบของ ตำบลสกาต ได้ดังนี้

รูปภาพที่ 4.20 รูปแบบการพัฒนาผู้ประกอบการขยายระยะไร้ไซเคิล ของ อบต.สากด

จากภาพ 4.20 สามารถอธิบายได้ดังนี้ กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันและบทเรียนจากการดำเนินงาน ความสำเร็จของการบริหารจัดการขยะชุมชนมีองค์ประกอบหลายส่วนมาก เริ่มจากนโยบายของรัฐบาลที่ต้องส่งเสริมอย่างจริงจัง มอบหมายงานส่งต่อไปกับ หน่วยงานขนาดเล็กที่เป็นองค์กรส่วนท้องถิ่นซึ่งมีความใกล้ชิดกับชุมชน สามารถปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการให้เหมาะกับบริบทของชุมชน อบต.จะทราบถึง ศักยภาพ ทุน ของชุมชน เพื่อการวางแผนกิจกรรมสร้างเครือข่ายสำหรับผู้เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการขยะ สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ มีแผนปฏิบัติงานที่ดี จนกลายเป็นกลไกของชุมชน ที่มีการวางแผน ออกแบบวิธีการจัดการขยะให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละหมู่บ้าน การจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับคนในชุมชน สร้างให้เกิดรายได้ที่เพิ่มขึ้น มีรูปแบบการจัดการขยะที่เป็นรูปแบบผ่านการจ้างเหมาโดยการจัดการของ อบต. สร้างเป็นจิตสำนึกสาธารณะที่มอง

ว่าการจัดการขณะนั้นเป็นส่วนหนึ่งของทุกคนที่ต้องให้ความร่วมมือ มีการจัดกิจกรรมที่สามารถแปรรูป ขณะรีไซเคิลให้กลายเป็นของใช้ แปรรูปจากของที่ไม่มีค่าให้เป็นสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่ม ส่งผลให้เกิดชุมชนที่น่าอยู่ และสร้างรายได้เพิ่ม อีกทั้งปริมาณขยะลดลงจากชุมชน จากที่ได้สรุปมาจากกระบวนการเรียนรู้นี้จะพบว่า จุดปลายสุดของความสำเร็จนั้น จำเป็นต้องมีผู้รับซื้อขยะรีไซเคิล เนื่องจากกิจกรรมทั้งหมดที่ได้กล่าวมา หากมีการคัดแยก โดยชุมชนแต่ไม่มีคนมารับซื้อ ความร่วมมือของชุมชนจะลดลง แม้ส่งเสริมให้เกิดจิตอาสา สำเนียงร่วมกันในการจัดการขยะ ดังนั้น การสร้างผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิลจึงมีความจำเป็นอย่างมาก และผู้ประกอบการเองต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการค้าที่เป็นธรรมที่มองเห็นผลประโยชน์ร่วมกัน จึงจะสามารถนำพาให้การจัดการขยะมีความยั่งยืน

ขั้นตอนที่ 6 การสร้างผู้ประกอบการขายขยะรีไซเคิล

กระบวนการพัฒนาผู้ประกอบการขายขยะรีไซเคิลรุ่นใหม่ จากการส่งเสริมตามนโยบายการบริหารจัดการขยะของ อบต.สภากต ที่ตระหนักถึงปัญหาเรื่องบ่อขยะ ที่เป็นปัญหามลพิษ ปลูกจิตสำนึกเรื่องการจัดการขยะนั้นเป็นหน้าที่ของทุกคนในชุมชน มีการฝึกอบรมการคัดแยกขยะ แต่เนื่องจากลักษณะการใช้ชีวิตของคนในชุมชนที่เป็นแบบพอเพียงอยู่กับธรรมชาติ ขยะที่เกิดขึ้นส่วนมากจึงเป็นขยะอินทรีย์ที่สามารถจัดการได้โดยการฝังกลบ ปริมาณขยะรีไซเคิลภายในชุมชนมีปริมาณ น้อยเกินไป ารรับซื้อขยะไม่ขึ้นมาถึงด้านบนเพราะเป็นพื้นที่เขาสูงต้องใช้ความชำนาญและค่าขนส่งสูงไม่คุ้มกับการลงทุน ทางอบต.จึงใช้การบริหารจัดการขยะแบบจ้างเหมา ซึ่งให้คนในชุมชนเป็นผู้รับจ้างเก็บขยะทั้งหมด 4 หมู่บ้าน คือ นายสนธิ พรหมรักษ์ มีการคัดแยกขยะรีไซเคิลก่อนนำไปทิ้งที่บ่อขยะ พบว่าปริมาณขยะเริ่มมีปริมาณที่มากขึ้นแต่จะเป็นลักษณะของขยะทั่วไป

ผู้วิจัยได้นำเสนอ คุณลักษณะของผู้ประกอบการรับซื้อขยะ และให้ กลุ่มสนทนาค้นหา ผู้ที่มีคุณลักษณะตรงกับผู้ประกอบการรับซื้อขยะ ในการพบปะครั้งต่อไปได้นัดพบกับ คุณปวง สุขุม ซึ่งมี ความสนใจในการประกอบธุรกิจรับซื้อขยะรีไซเคิล จากการสัมภาษณ์พบว่า ทศนคติ เป็นคนรุ่นใหม่ ที่มองเรื่องการรับซื้อขยะรีไซเคิลนั้น เป็นการประกอบอาชีพที่สุจริต และสร้างรายได้ ได้เห็นตัวอย่างร้านค้ารับซื้อของเก่าที่มีขนาดใหญ่ สามารถสร้างธุรกิจจนมีฐานะเป็นที่ยอมรับของสังคม ประกอบกับ ปัจจุบันตนเองก็มีอายุมากขึ้นไม่สามารถไปรับจ้างทำสวนได้เหมือนก่อน และมีเวลาอยู่บ้าน จึงเป็นจุดเริ่มต้นของความสนใจที่จะประกอบธุรกิจรับซื้อขยะรีไซเคิลร่วมกับ สามี

รูปภาพที่ 4.21 คุณปวง สุ่มทุม ผู้ได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้ประกอบการขยะรีไซเคิล

กระบวนการพัฒนาผู้ประกอบการขายขยะรีไซเคิลรุ่นใหม่ ในกลุ่มสนทนา ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันถึงวิธีการรับซื้อ และการนำไปขายพบว่าเป็นลักษณะ ถ้อยทีถ้อยอาศัย เนื่องจากคนในชุมชน เห็นว่าการรวบรวมขยะรีไซเคิลเหล่านี้เมื่อมีปริมาณที่มากขึ้นจะทำให้บ้านเรือนดูไม่สะอาด อีกทั้งมีความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องผี ที่ถ้าบ้านเรือนรก ไม่สะอาด สิ่งชั่วร้าย จะเข้ามาได้ ดังนั้นจึงรวบรวมไว้ได้ ปริมาณไม่มากก็ จะเรียกให้ไปเก็บ หรือมีแนวคิดหาขยะเหล่านี้เป็นของเหลือใช้ เก็บสะสมไว้เมื่อนำมาขายก็ไม่ได้ราคา คุณปวง สุ่มทุม จึงใช้วิธีการ เป็นการแลกไข่ หรือ สินค้าต่าง ๆ พวกขนม น้ำหวาน ที่มีราคาเท่าๆ กันกับราคาสินค้า

ผู้วิจัยได้แนะนำวิธีการคัดแยก เช่น พัดลม หากขายเป็นชิ้น จะได้ราคาเหมารวม แต่หากมีการคัดแยก มอเตอร์ ใบพัด เหล็ก ลวดทองแดง แยกขายจะได้ราคาที่ดีกว่า แนะนำเรื่องการทำบัญชีครัวเรือน เพื่อจะได้ทราบกำไร ขาดทุน ต้นทุน ของการทำธุรกิจ เพื่อจะสามารถวางแผนการทำธุรกิจได้ จากการสัมภาษณ์ การทำธุรกิจรับซื้อขยะรีไซเคิลนี้จำเป็นต้องมีพื้นที่ในการจัดเก็บเนื่องจากต้องมีการรวบรวมสินค้าให้ได้จำนวนหนึ่ง จึงจะนำมาขายเพื่อเป็นการประหยัดค่าขนส่ง ดังนั้น หากมีการบีบอัด ขวดพลาสติก กระดาษ จะสามารถประหยัดพื้นที่ในการจัดเก็บ

การนำแนวคิดการบริหารจัดการ PDCA มาวิเคราะห์การวางแผนงานดังนี้

1. การวางแผน (Plan) ประสานงานกับ อบต.สากด เพื่อทราบบริบทการบริหารจัดการขยะของพื้นที่ อบต.สากด อ.ปัว จ.น่าน จากการนัดหมายกับคุณอณัญญา สารไชย นักพัฒนาชุมชน เพื่อขอประชุมชี้แจง รูปแบบการวิจัยกับ อบต.สากด เพื่อวางแผนการทำงานร่วมกัน โดย อบต.สากด ได้ดำเนินการในการให้ความรู้กับชุมชน ในการคัดแยกขยะแล้วแต่ด้วยบริบทชุมชน ทำให้โครงการไม่ประสบความสำเร็จ ปัจจุบันเป็นรูปแบบการจ้างเหมาจัดการขยะ

รูปภาพที่ 4.22 การประชุมวางแผนการทำงานร่วมกับ อบต.สกาต

การวางแผนร่วมกับกลุ่มผู้ประกอบการในการกำหนดวัตถุประสงค์การดำเนินงานเกี่ยวกับการรับซื้อขยะรีไซเคิลเพื่อขายโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการประกอบธุรกิจเพื่อสังคมโดยมีการวางแผนเป้าหมายการดำเนินงานคือ การลดปริมาณขยะในชุมชน การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และสร้างรายได้ โดยยึดหลักการค้าที่เป็นธรรม และมีจิตสาธารณะ โดยผู้วิจัยได้ลงสำรวจร้านค้าผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิลขนาดใหญ่ที่ อ.ปัว เพื่อนำมาวางแผน ในการรับซื้อขยะรีไซเคิลจากชุมชน

การลงสำรวจร้านค้าพบว่า มีประชาชนที่ประกอบอาชีพขายขยะรีไซเคิลเข้ามาใช้บริการเป็นจำนวนมากทำให้ทราบว่าควรจะทำโครงการบริหารจัดการขยะชุมชนได้นั้น นอกจากการคัดแยกขยะแล้วควรให้ความรู้กับประชาชนด้วยว่ามีสินค้าประเภทใดบ้างที่ทางร้านรับซื้อเนื่องจากหากประชาชนเก็บสะสมไว้ แต่เป็นรายการที่ร้านไม่รับซื้อ ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ได้ตั้งนั้นทางผู้วิจัยจึงได้ทำแผ่นป้ายไว้นิลที่แสดงรายการสินค้าที่ร้านค้ารับซื้อไปติดประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับประชาชนที่จะนำสินค้ามาขายกับผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิลของ อบต.สกาต

รูปภาพที่ 4.23 ผู้วิจัยได้ลงสำรวจร้านค้าผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิลขนาดใหญ่ที่ อ.ปัว

รูปภาพที่ 4.24 สินค้ารีไซเคิลที่ทางร้านต้องการรับซื้อ

2. การปฏิบัติตามขั้นตอน (Do) ขั้นตอนการปฏิบัติการมีดังนี้

2.1 การประชุมกลุ่มย่อยเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชน ให้มีจิตสำนึกสาธารณะ ในเรื่องการจัดกรขยะ ที่จะสามารถคัดแยกและนำมาขายให้เกิดรายได้ และชี้แจงผู้ประกอบการว่ามีสินค้าประเภทใดบ้างที่ร้านรับซื้อขยะรีไซเคิลต้องการ

รูปภาพที่ 4.25 ชี้แจงผู้ประกอบการ สินค้าที่ร้านรับซื้อขยะรีไซเคิลต้องการ

2.2 แจ้งสถานที่รับซื้อขยะรีไซเคิล คือบ้านของนายสนธิ พรหมรักษ์ และนางปวง สุ่มทุม

รูปภาพที่ 4.26 มอบป้ายรายชื่อสินค้ารีไซเคิลให้กับผู้ประกอบการ และ อบต.

2.3 สร้างการเรียนรู้เพิ่มเติมภายในกลุ่มด้วยการแปรรูปขยะรีไซเคิลให้มูลค่าที่สูงขึ้น เช่น การผลิตตะกร้าจากกล่องเหล้า ดอกไม้ กระเป่าถือ หรือ โคมไฟ เป็นต้น

3. การตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check) เป็นลักษณะของการตรวจสอบเพื่อวางแผนการดำเนินงาน ในการสร้างยอดขายสูงสุดให้กับตัวผู้ประกอบการ โดยทำการตรวจสอบในประเด็น

3.1 การศึกษาราคากลาง เพื่อวางแผนการจัดเก็บขยะรีไซเคิล

3.2 การวางแผนการตัดแยกตามชนิดของขยะรีไซเคิลเพื่อให้ได้ราคาขายสูงสุดแทนการขายแบบรวมขยะทุกชนิดเพื่อขายในครั้งเดียว

3.3 การบริหารจัดการพื้นที่การจัดเก็บขยะโดยการใช้เทคโนโลยีเครื่องบีบอัดขยะพวกขวดพลาสติก อลูมิเนียม หรือ เหล็ก ในลักษณะของการบีบอัดเป็นก้อน

รูปภาพที่ 4.27 ธุรกิจร้านค้ารับซื้อขยะรีไซเคิลผู้กำหนดราคารับซื้อ

4. การปรับปรุงแก้ไข (Action) กลุ่มใช้วิธีการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการจัดเก็บขยะเนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงราคาทุกวัน ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับการวางแผนการขายให้ได้ราคาสูงสุด จึงควรทำการศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงของราคาจะทำให้ได้ผลตอบแทนที่ดีที่สุด อีกทั้ง เมื่อมีสถานการณ์หรือปัญหาเกิดขึ้นจะใช้วิธีการแบ่งปันความรู้ร่วมกันซึ่งช่วยให้กลุ่มสามารถช่วยกันแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม

รูปที่ 4.27 นักวิจัยคืนข้อมูลให้กับ อบต.สกาด

ข้อค้นพบในส่วนของปัจจัยเอื้อต่อความสำเร็จ/ข้อจำกัด ที่สำคัญ การสร้างผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล ตามบริบทของ อบต. สกาด ที่เกิดจากบริบทของตำบลมีประชากรอาศัยอยู่น้อยทำให้ต้องใช้กระบวนการจัดการขยะแบบจ้างเหมาแต่ก็ยังพบปัญหาเรื่องมีขยะที่ทิ้งลงในถังเป็นแบบไม่ได้คัดแยก ซึ่งขยะเหล่านี้จะต้องลงไปบ่อขยะทำให้เกิดปัญหาในอนาคต การคัดแยกขยะของนายสนธิ พรหมรักษ์ ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยทำให้ปริมาณขยะลดลง เนื่องจากราคาของขยะรี

ไซเคิลนั้นมีผลกำไรที่ค่อนข้างน้อย จำเป็นต้องมีการสะสมให้มีปริมาณที่มากจึงจะสามารถนำไปขายได้ เพื่อให้คุ้มกับต้นทุนการขนส่ง จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ค้นพบว่า การทำอาชีพที่เกี่ยวข้องกับช่วยเหลือสังคม จำเป็นต้องให้กำลังใจ และสร้างการยอมรับในสังคม เพิ่มเติมเข้าไปด้วย เพื่อให้ผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล มีกำลังใจในการประกอบอาชีพและได้รับการยกย่องว่า เป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จ และยั่งยืนของกระบวนการจัดการขยะ

รูปที่ 4.28 มอบเกียรติบัตรให้กับคุณปวง สุมทุม และสามี

จากการสัมภาษณ์ พบว่าการมีบุคคลเมื่อ ได้รับการยอมรับนับถือทำอาชีพเป็นผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิลนี้ ทำให้ทัศนคติ ของการเป็นผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิลเป็นไปในทางที่ดี ได้รับการยอมรับจากสังคม เมื่อผู้วิจัยได้เสริมแรง โดยการพูดชมเชย ยกย่องและยอมรับว่าอาชีพการรับซื้อขยะรีไซเคิลนี้ เป็นอาชีพที่ทำเพื่อชุมชน เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของกระบวนการจัดการขยะ ทำให้เกิดความยั่งยืนดั่งนั้น ทาง อบต. ควรมีการเชิดชูเกียรติ ยกย่องชมเชย โดยผู้วิจัยได้ประสานกับทาง อบต. ให้มีการประชุมคืนข้อมูลงานวิจัย ที่ได้ค้นพบ โดยได้มีการมอบวุฒิบัตร ให้กับ แกนนนำ อสม. ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล

รูปที่ 4.28 มอบเกียรติบัตรให้กับคุณสนธิ พรหมรักษ์